

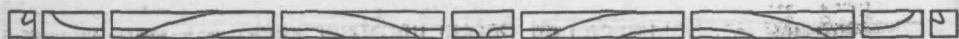
Preko Groblje je držala nekdanj tudi rimska cesta.

No, in ljudstvo nam pripoveduje o nekdanji Groblji:

Bilo je o mraku krasnega pomladanskega večera. Hladen vetrič je rahlo pihljal sem izza visokega Boča, in na vzhodnem obzorju je prilukaia prijazna luna ter obsvetila vso okolico.

Takega večera se je vračal z dela svoje dni sodar, obložen s sodarskim orodjem, po cesti proti Groblji. Dospevši vrh hribčka, zagleda tamkaj odprta velika vrata in med njimi starega moža z dolgo, belo brado ter v sivi obleki. Starec sodarja prijazno ogovori ter povpraša, ako bi mu ne hotel nekaj popraviti na poškodovanem sodu. »Če res sodu ne manjka veliko, vam potrebno takoj napravim,« pravi sodar ter gre za starcem, ki ga vede v globoko in prostrano klet, polno sodov rujnega vinca. Sodar delo ročno in točno dogotovi, potem pa hoče oditi. Ali mož stopi pred njega ter ga silí, da pove, koliko zahteva za svoj trud. Sodar se je na vse kripljic branil kaj zahtevati z izgovorom, da ni ničesar zamudil, da za tako malo delo nič ne računi in tako dalje. A vse ni nič pomagalo. Starec obloži prostovoljno sodarja s srebrnjaki in cekini tako obilno, da jih je komaj nesel. Potem spremi sodarja starec do vrat in izgine.

Od iste dobe ni o njem več ne duha ne sluha.

S. ČEŠAREK:

Prvo pismo.

rance Kralj ali Kraljiček — kakor so ga po navadi klicali — ni bil ravno med najboljšimi učenci četrtega razreda. Gotovo, učil se je veliko, če bi doma na kmetih toliko časa presedel pri knjigah, bi gotovo prekosil Štacunarjevega Majka. Ali mestne šole so težke in hude. Pa tudi izkušnjav in priložnosti ni na kmetih toliko, ki bi dečka odvrčale od knjige in ga vabile ven med razposajeno, objestno deco, kakor v mestu.

In tako se je zgodilo, da je naš ubogi Kraljiček prinesel iz šole izpričevalo za drugo četrtletje in v njem so bili debelo napisani celi štirje »nezadostni«.

S strahom je pokazal svoje slabo izpričevalo svojemu stricu, osmošolcu Mrgoliču. — Kraljiček, Mrgolič in študent Gorenjec, vsi trije so namreč stanovali skupaj v eni sobi.

»Ti fant!« mu je z jeznim in svarečim glasom govoril stric Mrgolič, »ne bom te več opominjal in te priganjal k učenju. Kakor vidim, je ves moj trud zaman, in ne preostaja nič drugega, kakor da pišem očetu, da

naj pride sem in te naj vzame domov. — Alo! Brž knjigo v roke in se uči za jutri! Ti lenuh leni!»

Kraljiček pa je debelo gledal svojega strica Mrgoliča: Le napol je razumel njegove besede, stroge kakor so bile, in zato je molčal. Šel je in odprl zemljevid. Gledal je in iskal v njem reke, gore in mesta; a misli njegove so bile vse žalostne, niti ene ni bilo vesele med njimi...

*

Teden dni potem pa je Kraljiček neko popoldne pritekel domov ves vesel, da je za tisti dan minila šola. Vrgel je knjige na mizo zraven citer svojega strica in poiskal »nike«, da bi se šel z njimi igrati. Že je bil na pragu, ko ga pokliče iz svoje sobe gospodinja, stara gospa Jazbečevka:

»France! Na kruha! Pa pismo si dobil; glej, tukaj je, na!«

Kraljiček je hitel in zagrabil z eno roko kos belega kruha, z drugo pa je prijel pismo in šel v sobo. Sedel je na stol, položil belo pismo na mizo in ga gledal.

Še nikoli ni dobil pisma; to je prvo. Tako imeniten se je zdel sam sebi. Že naslov tako lep: »Naj prejme France Kralj, učenec IV. razreda ljudske šole...«

Potem pa je poiskal velike, črne škarje in prerezal ovitek. Počasi je potegnil ven pismo, ga razgrnil po mizi in bral:

Dragi France!

Naznanjam Ti, da sem prejel od gospoda Mrgoliča pismo, da si dobil slabše izpričevalo kakor zadnjič. To je slabo znamenje in kaže, da Tebe nič drugega ne skrbi, kakor da bi jedel in se okolo podil. Povem Ti pa, ako se ne boš posehmal bolj pridno učil in se lepo vedel doma, po poti in v šoli in ako ne dobiš prihodnjič boljšega izpričevala, da ne boš imel več pri gospé zajtrka, koncem leta pa prideš domov — za zmeraj.

Torej, ako hočeš, da bi Ti bilo kdaj dobro, uči se pridno, slušaj rad in prosi tudi Boga, da Ti tudi on pomaga.

Pridem pa tudi jaz sam enkrat v mesto, da povprašam gospode učitelje, kaj je s Teboj.

Vas vse pozdravljam.

Zbogom!

Tvoj oče

Jurij Kralj.

Kraljiček je bral na glas besedo za besedo, in roka se mu je tresla. Odmevalo je po sobi. Nikoli še ni slišal tako hudih besed. In ko je prebral do konca, so mu prišle solze v oči in mu polzele po debelih licih. Bral je spet od začetka, in hudo, tako nerazumljivo hudo mu je bilo pri srcu. Prekrižal je roke na mizo, naslonil nanje glavo in se bridko, bridko jokal.

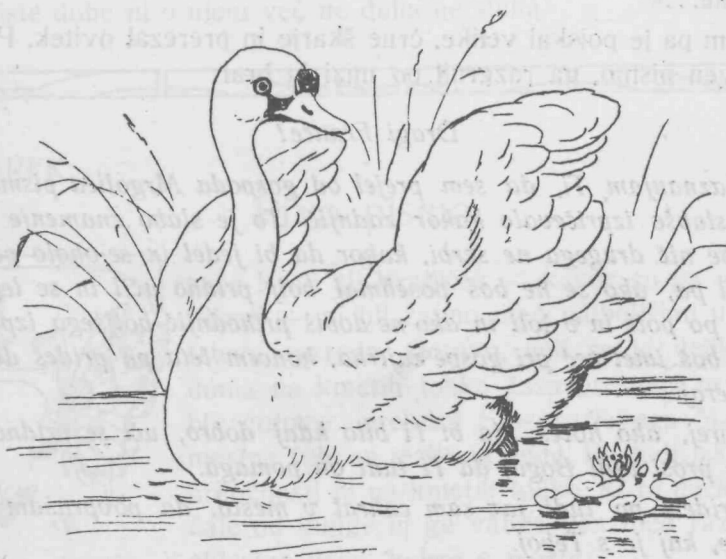
»Kaj pa je, Kraljiček? Zakaj se pa jokaš, a?« vpraša študent Gorenjec, ko stopi v sobo.

Kraljiček ni rekel nič, dal študentu pismo, si obrisal z velikim robcem oči in šel ven.

Šel je na most. Ustavil se je ob železni ograji in z objokanimi očmi gledal dol v Krko. Bele goske so plavale, ponirki so se potapljali, izginjali pod vodo in se naprej spet prikazovali iz nje.

Tedaj pa se je oglasila iz Kandije glasna, hreščeča muzika. Kraljiček se je vzdramil, si pomel zasolzele oči in hitel tja.

Tam pa so bili komedijantarji. Kakor velik razpet dežnik je stal tam vrtiljak. In okolo vrtiljaka je bilo vse polno otrok, tudi njegovih znancev in so gledali in so se smejali in so bili veseli. In muzika je muzikala, vrtiljak se je vrtil in iskri konji s svojimi jezdeci so jadrno drvili za jeleni in jih niso nikoli ujeli... Kraljiček pa je pozabil na vso žalost.

Labod